

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม

ชวัลรัตน์ ทองนิล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2548

ISBN 974-520-609-3

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ธวัชรัตน์ ทองนิต ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ชาวหา)

.....กรรมการ

(ดร.ภารตี อนันต์น่านวิ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

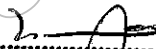
(รองศาสตราจารย์ ดร.วชิระ ชาวหา)

.....กรรมการ

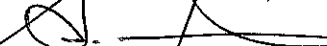
(ดร.ภารตี อนันต์น่านวิ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ชารี นวนศิริ)

.....กรรมการ

(ดร.จิรา จันทร์กระจ่าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๕ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. วชิระ ชาวหา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ดร.ภารดี อนันต์นารี กรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่กรุณา
ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการทำวิจัย และประสบการณ์ในการทำ
วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้เป็นอย่างมาก ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็น
อย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ และ
คำแนะนำต่าง ๆ ในการปรับปรุงแก้ไขให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและคณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด
ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ความสำเร็จและคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ครอบครัวศรีคำแหง และ
ครอบครัวทองนิต ที่ให้การสนับสนุนทางการศึกษาด้วยดีตลอดมา และขอขอบใจลูก ๆ ที่รักยิ่ง
รวมทั้งเพื่อน ๆ ทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ
ลุล่วงด้วยดี

ธวัชรัตน์ ทองนิต

47911408: สาขาวิชา : บริหารการศึกษา; กศ.ม. (บริหารการศึกษา)

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิต/ การเปลี่ยนงาน/ ข้าราชการครู/ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต

รวัลรัตน์ ทองนิล : ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต (THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF WORK LIFE AND TURNOVER INTENTION OF TEACHERS UNDER THE OFFICE OF TRAT EDUCATIONAL SERVICE AREA.) อาจารย์ที่ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วชิระ ชาวหา กศ.ด., ภารดี อนันต์นารี กศ.ด., ไพรัตน์ วงษ์นาม, ก.ด. 139 หน้า. ปี พ.ศ. 2548 ISBN 974-520-609-3

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานและระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต โดยศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูจำแนกตามปัจจัยชีวิตสังคม ด้าน เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ และประเภทการจัดการศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน ของข้าราชการครูกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้วัดเป็นแบบสอบถามมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และสหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตมีคุณภาพชีวิตในการทำงานอยู่ในระดับมาก จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา คุณภาพชีวิตในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
2. ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตมีความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามประสบการณ์และประเภทการจัดการศึกษาความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
3. คุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ในทุกด้านยกเว้นด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ

47911408 : MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.ED.
(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: QUALITY OF LIFE/ TURNOVER/ TEACHER/ THE OFFICE OF TRAT
EDUCATIONAL SERVICE AREA

TAWONRAT TONGNIN: THE RELATIONSHIP BETWEEN QUALITY OF
WORK LIFE AND TURNOVER INTENTION OF TEACHERS UNDER THE OFFICE
OF TRAT EDUCATIONAL SERVICE AREA. THESIS ADVISORS: VACHIRA CHAOHA,
Ed.D., PARADEE ANANAVEE, Ed.D., PIRAT WONGNAM, Ph.D. 139 P. 2005
ISBN 974-520-609-3

The purposes of the study were to investigate and compare the quality of working life and turnover of teachers under the Office of Trat Educational Service Area, as classified by sex, education, experiences and schools. The relationship between the quality of work-life and turnover was also investigated. The samples used for the study consisted of 317 teachers under the Office of Trat Educational Service Area. The instrument used for the study was a five – level rating scale questionnaire related to the quality of working life and turnover. Mean, standard deviation, t – test, One-Way ANOVA and Pearson's product moment correlation were the statistical devices used in analyzing the data.

The results revealed as follows:

1. The quality of working life of the teachers was rated at the high level. There was statistically significant difference between the quality of working life as classified by schools, but no statistically significant difference as classified by sex, education, and experience.
2. The turnover of teachers was rated at the moderate level. There was statistically significant difference between the quality of working life as classified by experience and schools, but no statistically significant difference as classified by sex, and education.
3. The quality of work life as a whole, were correlated with the turnover at .05 level of significance except in the aspect of adequate and fair compensation.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
กรอบความคิดในการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	22
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดราด.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน.....	19
แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนงาน.....	32
ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน.....	34
เครื่องมือและแบบวัดคุณภาพชีวิตในการทำงานและความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงาน.....	36
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 อภิปรายและสรุปผลการวิจัย.....	90
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	98
อภิปรายผลการวิจัย.....	99
ข้อเสนอแนะ.....	109
ข้อเสนอสำหรับการวิจัยต่อไป.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	119
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	123
ภาคผนวก ข ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	131
ภาคผนวก ค การหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม.....	138
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาคราด จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา.....	47
2	ค่าเฉลี่ย และปัจจัยชีวิตสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
3	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามปัจจัยชีวิตสังคม.....	56
4	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู โดยรวมและรายด้าน.....	57
5	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ.....	58
6	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา.....	59
7	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามประสบการณ์.....	61
8	ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประเภทการจัดการศึกษา.....	62
9	ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู โดยรวม.....	64
10	ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู.....	65
11	ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูจำแนกตามเพศ.....	66
12	ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูจำแนกตามระดับการศึกษา.....	67
13	ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูจำแนกตามประสบการณ์.....	68
14	ระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประเภทการจัดการศึกษา.....	69
15	เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ.....	70
16	เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา.....	71
17	วิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามการจัดการศึกษา.....	72
18	เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประสบการณ์.....	73
19	เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประสบการณ์ตามประเภทการจัดการศึกษา.....	74
20	วิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประเภทการจัดการศึกษา	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21 วิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครู จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษาด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรมและเพียงพอ	76
22 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมที่ทำงานถูกสุขลักษณะและปลอดภัย.....	77
23 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตาม ประเภทการจัดการศึกษา ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน.....	78
24 ผลการวิเคราะห์รายคู่เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำแนกตามประเภทการจัดการศึกษา ด้านความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม.....	79
25 เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตามเพศ.....	80
26 เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครูจำแนกตามระดับการศึกษา..	81
27 การวิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษา ด้านถ้ามีเสรีภาพในการเลือกข้าราชการครูจะคง รับราชการในหน่วยงานเดิม.....	82
28 เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประสบการณ์.....	83
29 เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตาม ประเภทการจัดการศึกษา.....	84
30 การวิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวม.....	85
31 การวิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตามในปัจจุบันนี้ท่านกำลังคิดเปลี่ยน-ย้ายงาน.....	86
32 การวิเคราะห์ข้อมูลรายคู่เปรียบเทียบความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู จำแนกตามถ้าท่านมีเสรีภาพในการเลือกท่านจะรับราชการครูในหน่วยงานเดิม.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
33 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของ ข้าราชการครู.....	88
34 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงาน ของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑ รายชื่อและรายด้าน.....	132
35 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑ โดยรวมและรายด้าน.....	136
36 คำอธิบายจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง คุณภาพชีวิตการทำงานกับความตั้งใจที่จะเปลี่ยนงานของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑.....	138

มหาวิทยาลัยบูรพา Burapha University

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบความคิดในการวิจัย.....

5

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University